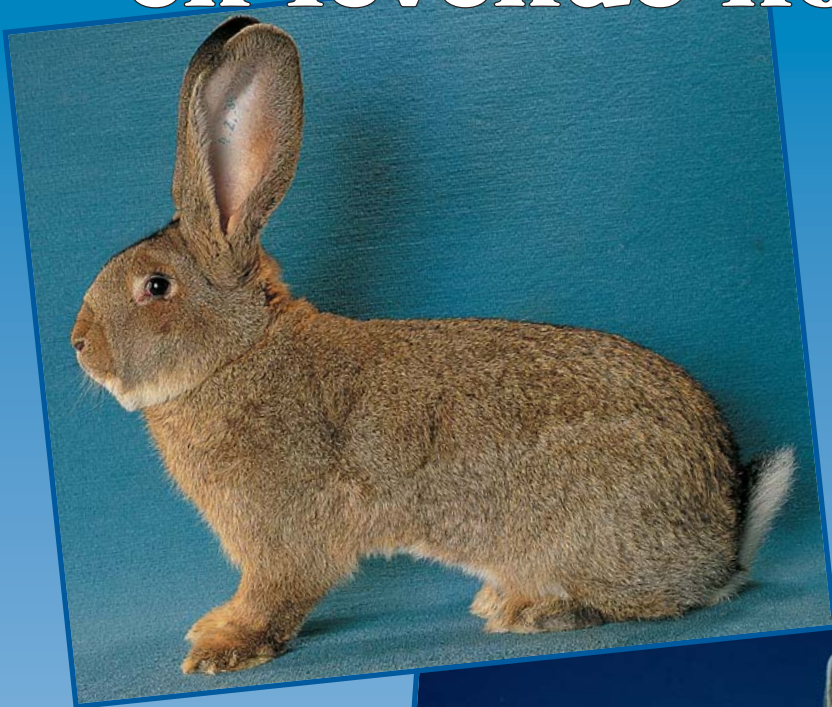

KANINER

- en levende hobby

www.kanin-nkf.net

Fôring og stell av kaniner

Først bur - så kanin!

For å begynne med kanin(er) trenger vi først og fremst et bur - «kaninens bolig». Kaninens størrelse avgjør hvor stort buret skal være. En liten kanin, bør ha et bur som er ca 0,5 m² stort, en mellomstor ca 0,75 m², mens en kjempekanin trenger minst 1 m². Høyde på buret kan være fra 40 cm og opp til 60 cm. Disse målene er ment som delvis rettleidende, da det kan være flere ting som spiller inn, og om buret også skal brukes til hu med unger. Hvordan buret bygges, avhenger hvor det plasseres: Ute eller i garasje/skur. Bur som står ute i hagen må følgelig bygges av et kraftigere materiale, enn bur som plasseres i en garasje, skur, osv.

Til bunnmateriale anbefales tregulv, slik at kaninen kan gå på strø (spøne/kutterspon), som opptar væten fra gjødsle. Dessverre viser det seg at kaniner som går på netting kan få problemer med labbesår. En kanin med såre labber har det ikke bra, og får store lidelser. Kombinasjon av både netting og tremateriale er da bedre som bunn i buret. Sponplater og trykkimpregnert treverk er ikke å anbefale som bygningsmateriale. Det finnes kaninbur i handelen med plastbunn.

Rengjøring av buret

Skal kaninen trives i buret, må vi sørge for å holde det renslig. Brukes strø i bunnen, må denne skiftes jevnlig. Dette avhenger også

Fransk Vedder i fargen viltgrå

av størrelse på bur og kanin, om det går kaninmor med unger, hvilken årstid og hvordan vi fører. En gang i året er det viktig å ta en grundig rengjøring - særlig gjelder dette når ei kaninmor skal «inn i avlen». - Vi må alltid stille godt med ei hu når den venter unger, og selvsagt når ungene skal vokse opp. - Men husk: Du har et stort ansvar overfor dine kaniner! Er du i tvil om noe, er det fornuftig å kontakte en erfaren oppdretter eller en forening - det er det mye å lære av.

Fôring - riktig mat er viktig

Som flere andre dyreslag, så spiser også kaniner gress. Om sommeren er dette et næringsrikt fôr. Men kaniner har et meget ømfintlig tarmsystem, så vi må være mer

Tan - en av våre mest utbredte raser

Trønder - vår nasjonalrase

forsiktig med fôring på gress. Mange kanineiere bruker pellets og høy som hovedfôr, og gir grøntfôr i tilpasset mengde. Men vær oppmerksom på at fuktig gress ikke er bra, og kan gi kaninen mageproblemer. Tørt og godt høy anbefales å gi kaninen hele året. Kraftfôrprodusenter har egen kaninpelletsblanding. Havre, bygg og hvete er også gode forslag, og kan blandes sammen med kaninpelletsen. Det er en selvfølge at kaninen alltid har tilgang til rent og friskt vann.

Liten Sølv i fargen blå

Engelsk Shecke med tegningsfarge rødbrun

Vi må sørge for å gi kaninen riktig fôrblanding som dekker dens nærings- og vitaminbehov og vi må være sikker på at kaninens fôr inneholder tilstrekkelig med proteiner. Ved beregning av fôrmengde og type, skiller vi mellom vekstfôr og vedlikeholds fôr. Med vedlikeholds fôr menes at et fullvoksent dyr får det den behøver, for hverken å øke eller minke i vekt. Med vekstfôr menes at dette skal gi den rette næring til unger i oppvekst, eller frembringe kjøtt, ull og melk. Vi må dermed øke fôrmengden når hua går med unger. Hvor stor kraftfôrmengde en kanin trenger pr dag, avhenger av størrelse. De minste kaniner trenger ca 20-50 g pr dag, og de største ca 150 g. Men her er det flere ting å ta hensyn til: Brukes annet fôr i tillegg til pellets, kan vi redusere. Fra husholdning- og kjøkkenrester får vi f.eks. brød og kokte

poteter, som er bra å gi til kaninene - men ikke muggent brød! Det finnes flere rotfrukter vi kan gi, og flere av dem har et godt vitamininnhold, blant annet: kålrot, gulrøtter, fôrsukkerroer, osv. For dem som har tilgang på slikt fôr, er det viktig når en skal starte med å gi det, at overgangen skjer gradvis og med små mengder. Også når vi skal bytte forslag er det viktig at overgangen skjer «mykt». Kaninen må få anledning til gradvis tilvenning når vi på våren legger inn grøntfôr.

Men husk: Kaninens fordøyelsessystem er et svakt punkt. Av dødsfall som forekommer, regnes ca 80% å være komplikasjoner i tarmsystemet. Derfor er det viktig å ta hensyn til fôrets kvalitet, og måten vi fører på. Vær forsiktig med å gi planter med stort vanninnhold, som kål- og salatblader. Kaninen liker å gnage på ting, og trives bedre med kvist og greiner i buret, som f.eks. fra: einer, rogn, selje eller osp.

Høy er kaninens «daglige brød», og sammen med vann bør den har fri tilgang til høy døgnet rundt! En kanin kan drikke ca en 1/2 liter vann i døgnet, og store raser mye mer.

Hvilke kaniner trenger mest stell?

Selv om en kanin er en kanin, er det ikke til å komme forbi at enkelte raser krever mer stell enn andre. Angorakaninen er et godt eksempel på det, fordi pelsen alltid vokser og må klippes hver tredje måned. Dessuten trenger den mye vitaminer og proteiner i sitt fôr når den skal produsere ulla. Skal du gå

- og steller du pent med din kanin, får du premie

til innkjøp av Angora, må du tenke deg godt om! Også kjemperaser krever mer fôr og større burplass, enn de kaniner som er i gruppen for små raser (voksen idealvekt 2,5-3,2 kg). Skal du bli kanineier av rasene Belgisk Kjempe eller Fransk Vedder, så vær oppmerksom på at disse trenger mye fôr og stor plass. Men i motsetning til disse, har vi dvergraser som er svært så måteholdne i fôrforbruk, som: Dvergvedder, Hermelin og Dverghare. Av kaniner i gruppen små raser, er det flere som er godt utbredt, og vanligst her er Tan, Perle Ekorn, Liten Sølv, Liten Havana og de tegnede; Hollender og Engelsk Schecke. I gruppen mellomstore raser finner

vi flere som har god utbredelse; Hvit Land, den svarte Alaska, Liten Tysk Vedder, eller Thyriinger med sin fine rødbrune farge og blåsotet slør, og den slanke Belgisk Hare med sitt myndepreg. - I gruppen store raser er det også flere å velge i: Stor Sølv, Blå Wiener, Wiener hvit, osv. - Tenker en ha kaniner som også skal gi kjøtt til husholdningen, er det mange raser som brukes til det.

Kaninhopping

Dette er blitt en utbredt sport for barn, ungdom og voksne i vår organisasjon, og de fleste raser brukes. Vanligst er Dvergvedder, Rex og Hermelin, men mange bruker også «bastarder». Angorakanin kan derimot ikke brukes til kaninhopping (ullen blir skitten og tovete ved mye fysisk aktivitet ute og inne). Skal du starte opp, er det fornuftig å ta kontakt med en erfaren oppdretter eller en forening/lag. Det er det sikreste hvis du skal gå til innkjøp av rasekanin eller hoppekanin. Her vil du i tillegg også få nyttige opplysninger og mange råd og vink - helt gratis. Mange lag har egen hoppegruppe, og her kan du trene under veiledning samt delta i kaninhoppekurranser. Du kan kjøpe bøker om kaninhold, rekvisita og utstyr til kaninstallen.

Velkommen i en forening/lag

Vi har nå gitt en liten kort orientering om stell og fôring, samt litt raseorientering.

Angora i fargen rødbrun

Dvergvedder i fargen viltgrå

Belgisk Hare - «kaninens mynde»

Ønsker du å starte med rasekaniner og/eller kaninhopping, får du mest igjen for dette dersom du er medlem i en forening/lag. Her vil du få bedre kjennskap til avl med de forskjellige raser og du kan være med å utstille dine kaniner til eksteriørbedømmelse i konkurranse med andre. NKF's medlemsblad, «Tidsskrift for Kaninavl», vil du også motta 10 ganger pr år - og mye, mye mer . . .

Hvorfor kaniner?

Stressproblemer og mangel på fritidstilbud er ofte en gjennomgangsmelodi i dagens samfunn. Nettopp her kan kaninavl være et positivt alternativ. Ingenting kan vel være mer avstressende, verdifullt og kontaktskapende, enn omgang med levende, rolige dyr. Personer i alle aldre og fra forskjellige sosiale lag i samfunnet, samles om denne vesle tillitsfulle skapningen; - Kaninen.

Dersom du velger å ha kaninen som hobby og fritidsbeskjeftigelse, vil du derfor ha stor glede av de muligheter som finnes innen kaninholdet. De aller fleste kaniner blir fort tamme og tillitsfulle.

Sportsavl

I dag driver flere planmessig avl med rasekaniner. NKF, med sine lokale foreninger/lag og spesialklubber, bidrar til at oppdrettere med felles interesser oppnår kontakt og kan

utveksle nyttige erfaringer i arbeidet med å foredle sine raser.

Utstillingskaniner og kjæledyr

Lokalforeninger rundt i landet arrangerer utstillinger og konkurranser med bakgrunn i eksteriørbedømmelse. For sportsavleren er dette ofte høydepunktene og belønningen etter en avlssesong. Da skal man endelig få bevist for seg selv og andre, at man er på rett vei i avlsarbeidet. Utstillingene og arbeidet rundt arrangementene er dessuten i stor grad med på å skape et fint miljø, hvor både gammel og ung stortrives i hverandres selskap. Foruten å være spennende som utstillingsdyr, er kaniner i høyeste grad både nyttedyr og kjæledyr.

Godt begynt, er halvt fullendt

Dette gjelder også kaninholdere, så ta kontakt med en oppdretter eller nærmeste lokalforening, hvis du går med tanker om å få deg «en levende hobby». Der vil du få råd og hjelp til innkjøp av dyr, bygging av bur, fôring og stell, og mange andre praktiske ting. Om du er erfaren oppdretter, så kan det også være nyttig med flere impulser eller skape nye kontakter.

Perle Ekom

Kaninhopping er blitt en populær sport - på våre landsutstillinger/NM avholdes også NM i kaninhopp

Kaninutstilling - hva er det?

Nye medlemmer er ofte usikre på hva dette med kaninutstilling egentlig er for noe . . . For at kaninen skal kunne delta på utstilling må den være øremerket. Så innmeldes den til arrangøren innen en oppgitt dato (på Forbundets innmeldingsliste). Videre må eier følge arrangørens instruksjer: Når kaninene skal innleveres, og at hver kanin settes inn i det tildelte utstillingsbur. Så er det bedømmelse, senere så premieutdelingen, og til slutt kan kaninene tas ut av bura.

Norges Kaninavlsforbund (NKF) ble stiftet i 1897, med ett av formålene, og noe av det vesentlige; å ivareta de forskjellige kaninraser. Norske husdyr har gjennom århundreder fått satt opp standardkriterier om hvordan idealet skal være. Likeså har vi dette på kaniner. Fra starten og frem til 1950 arbeidet vi med dette selvstendig, men fra den tid og frem til nå, er dette et nordisk samarbeid. Vi utveksler også erfaringer om avl og oppdrett med andre europeiske land, slik at vi er godt orientert om hva som skjer «ute».

I norden bedømmes kaniner etter en felles Nordisk Kaninstandard. Hvert land utdanner sine egne dommere, men som hvert år kommer sammen til felles møter, for å diskutere, eller ta nye slutninger i forbindelse med bedømming av rasekaniner. Nordisk Kaninstandard, utgitt 1999, beskriver alle raser, men flere av disse finnes (eller retttere sagt de er godkjent) i flere farger og tegningsvari-

anter. Så egentlig er det mulig å bedømme ca 700 forskjellige kaninvarianter. Men på en stor norsk utstilling er det mulig å finne ca 50-70 varianter. Vi forstår da at en kanindommer har litt av hvert å holde rede på.

Kaninrasene deles inn i 6 grupper:

Kjemperaser, Store raser, Raser med avvikende pelstruktur, Mellomstore raser, Små raser og Dvergraser.

Belgisk Kjempe er vår største rase (se bilde på forsiden), med vekt over 7 kg. Dvergrasene Hermelin (bilde på forsiden) og Dverg-hare, er på ca 1 kg. Vi har rasen Rex som har kort pels og Angora med lang pels. Det er raser med korte ører; Hermelin, og lange hengeører; Fransk Vedder/Engelsk Vedder/Dvergvedder.

Farge og tegning er det primære for de fleste raser og det den «vanlige mann i gata» best kan se som den største forskjell. Men dette med farge og tegning er igjen avlerens problem og særlig i de raser hvor en idealtegning ikke kan renaves, f.eks. schecketegning. Det vil si at selv ved sammenparing av foreldre med lik tegning, er det gjerne bare halvdelen av ungene, som mer eller mindre oppnår idealtegningen. Men dette er også spenningen. Hver rase blir bedømt etter en poengskala. Følgende 6 punkter på alle skalaer er felles for samtlige kaninraser: Vekt (alle rasene har fått tildelt en vektskala) Rasepreg og presentasjon - Kroppsform - Pelsens tetthet - Pelsens kvalitet - Kondisjon

og pleie. Det vi nå har nevnt er noe av kaninavlerens oppgave og det som gir avleren en spesiell interesse: Å avle fram sine egne kaniner. Så tas kaninene med på utstilling og bedømmes, hvor det bekreftes hvordan de er i forhold til det oppsatte idealet i kaninstandarden. Lokale foreninger landet rundt arrangerer utstillinger. Alle foreninger er tilsluttet NKF, og spesialklubber finnes også for noen raser, samt for kaninhopperne. Totalt gir dette en medlemsmengde på ca 1000.

To ganger i året arrangeres Landsutstilling (LU/NM). Om høsten for ungdyr og vinteren for voksne kaniner over 6 mnd. Da samles mange kaninoppdrettere for å kjempe om pokaler og «heder å ære». Men det gir også alle kaninavlere mulighet til å bli kjent med, og å treffe andre med samme interesse. Her får de da følgelig også anledning til å utveksle erfaringer, samt å tilegne seg mer lærdom om kaninholdet. Rasene utvikles videre med kjøp og salg, og dermed ny blodfornyelse til kaninbesetningen. Meningen er jo hele tiden (og som nevnt) å avle seg frem til den beskrevne idealkanin.

Kaninvettsregler

1) Legg ikke ut som storoppdretter uten erfaring. Med for mange avlsdyr og/eller raser, vokser det hele raskt, kanskje «overhodet» og du kan gå lei. La heller det hele utvikle seg sammen med erfaring og interesse. Kaninen trenger mat hver dag.

2) Lag dine bur praktiske, slik at det er lett å ta rengjøring og annet, samt de daglige fôringer. Kaniner skal ikke gå sammen når de begynner å bli kjønnsmodne, slik at du må ha ett eget bur til hver kanin. Solide bur er selvfølgelig å foretrekke, da det kan spare deg for ubehagelige overraskelser, som f.eks.: Løshunder, «uventet» kull med kjent/ukjent far, enten det nå skyldes at kaninen har tatt i bruk sine skarpe gnage-tenner, eller f.eks. barn i nabohuset har vært «å hjelpt» deg med stedet.

3) Tenk avlsmessig fremover. Legg plan for når det passer for deg og kaninen når kull og unger ønskes. Ikke avl frem flere kull enn du

Kaniner - en trivelig og levende hobby

har bur til, eller på mindre burareal enn hva rasen krever (ca 1 m² for mellomstor). Drektighetstiden er ca 30 dager, og etter fødsel vokser ungene fort. De skal da ha riktig og variert kost, og nok mat i oppveksten!

4) Vis respekt for dine nærmeste og forhold/omgivelsene rundt deg og kaninene, som til f.eks.: naboer, foreldre, barn osv.

5) «Grav deg ned» i bøker/faglitteratur i tide, der kan du finne mange gode tips om kaninstell på forskjellig nivå (f.eks. boka «Kaninhold» - fra Landbruksforlaget).

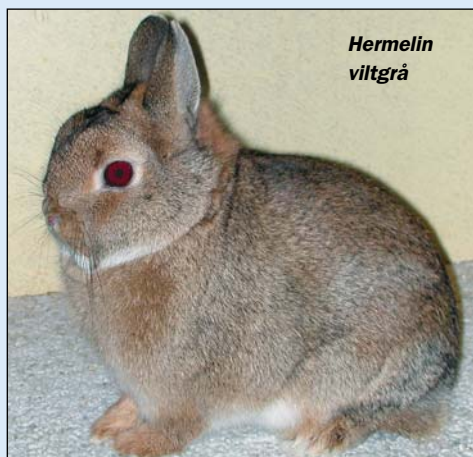
6) Lytt til erfarne oppdrettere/kaninfolk, de kan gi råd om burbygging, fôring, stell, eventuelle uventede problem (sykdom).

7) La ikke kaninen bli en «avfallsbøtte». Kjøkken-rester/grønnsaker/brød er greit fôr å variere med, men det må ikke ligge å bli «surt/muggent»! - Tenk slik: «Ville jeg spist dette, hvis jeg var kaninen?»

8) Krever du at kaninen skal gi deg noe, må du også sørge for å gi det «lille» den skal ha! Rent vann hver dag er en selvfølge. Kaninens fordøyelsesorgan er dens svake punkt og de fleste dødsfall skyldes sykdom/problemer som oppstår i tarmsystemet. Salat- og kålblad er derfor «farlig-fôr», når det plutselig blir gitt i stor mengde. Kaniner krever trevlerikt og variert fôr, og kaninpelletsen som du får kjøpt, er tilsatt riktig mengde trevler. Kaninen er en gnager, og den setter stor pris på å få noe av «naturens fiber», som: kvist

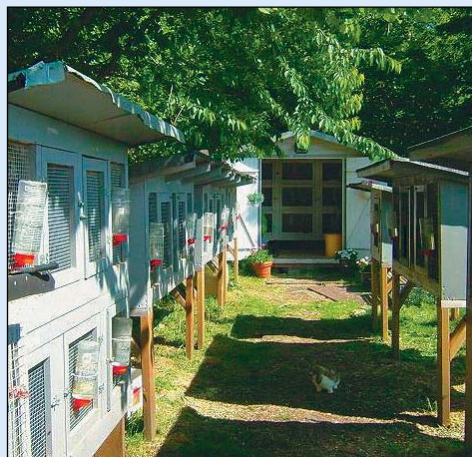
fra rogn, osp, eller einer, og samtidig kan da buret spares for «hærværk» (hvis det er trebur). Høy er trevlerikt fôr og kaninen bør ha godt tørt høy året rundt, da det er med på å sikre en topp trivsel og god «mage-regulering». Kokt potet er god kaninkost, men du må påse at kaninen ikke blir feit, en overfôret kanin har det ikke godt.

9) Kaniner tåler kulde, når den er vant med å gå ute, og det er ute kaniner skal være. Kaniner skal ha frisk luft (det får de med å være ute) og de trives nemlig best i vanlig utetemperatur. Sol, sterk varme, fuktighet og regn, er kaninens fiende! Sørg derfor for å gi kaninen en tett bolig, og plasser denne slik at kaninen alltid har det tørt og trekkfritt.

10) Er du i tvil om noe, hold kontakten med din lokale forening. Det er helt sikkert flere som der kan gi deg gode råd og veiledning. Ta å avlegg et besøk hjemme hos en erfaren oppdretter, hvis du ønsker å gå «dypere inn i kaninavlens mysterium». Her kan du også samtidig utveksle erfaringer, som f.eks. om føring og stell, eller få andre råd om raser og praktiske burløsninger.

NB! «Det er ingen skam å snu»
Dersom du skulle gå trøtt og lei (har fått andre interesser), da må du sørge for at kaninene ikke lider under dette! Ta kontakt med venner eller en i foreningen, slik at du kan få hjelp og kaninene kommer ut av dette på beste vis!

Kontaktpersoner i NKF, samt adresser og telefon til de lokale lag og mye annen info, er å finne på: www.kanin-nkf.net

TILSLUTTEDE FORENINGER I NKF:

Askim
Aurskog/Høland
Bergen
Drammen
Eidsvoll
Glåmdal
Grenland
Haugaland
Indre Østland
Jæren og Sandnes

Larvik og Sandefjord
Møre og Romsdal
Nord-Trøndelag
Oslo og Akershus
Rogaland
Sarpsborg
Sogn og Fjordane
Sørlandets
Trøndelagen
Tønsberg

Bli medlem du også!

